

11.11.2017. A les 19:00. Museu Darder de Banyoles.

Andoni Canela i Josep Maria Massip.

Xerrada: "Llops a Catalunya?"

Andoni Canela i Josep Maria Massip són presentats per Lluís Figueras, director dels Museus de Banyoles. De Josep Maria Massip, naturalista, ressalta la seva especialització en l'estudi del llop, que s'ha posat de manifest en el llibre «L'home i el llop», de 2011 o la seva actuació com a Comisari de l'exposició d'aquest estiu «El llop» a Esplugues de Francolí. D'Andoni Canela, fotògraf especialitzat en periodisme ambiental, diu que és llicenciat en periodisme, diplomad en fotografia, amb obres que apareixen en les principals publicacions d'àmbit mundial. La pel·lícula documental «El viaje de Unai» i els llibres «La llamada del puma» o «Durmiendo con lobos», són algunes de les darreres realitzacions.

Josep Maria Massip comença remarcant que la temàtica del llop «no ens l'acabarem mai», cap altre animal del nostre entorn ha tingut la seva rellevància. L'home i el llop van coincidir al Pleistocè i des d'aleshores han continuat junts. Els homes van aprendre dels llops l'estratègia de cacera en grup. A partir del Paleolític i sobretot en el Neolític, es va arribar a una competència entre home i llop que va acabar en la domesticació, que fa que ara el gos, el llop domesticat, sigui imprescindible per l'home. El llop ha tingut algunes petites transformacions per adaptar-se al medi, com poden ser les orelles petites del llop àrtic. Però el gos, sota la influència humana, ha patit grans transformacions i diversificacions. Per exemple, el mastí lleonès, amb el seu gran cap, té molt poques diferències genètiques amb qualsevol altra raça de gos. Va citar el pequinès com el gos que presenta més diferències genètiques.

El llop té una funció reguladora dels herbívors salvatges. Sap quin és l'animal més fàcil de caçar i té l'instint de destruir aquells animals com les ovelles, que considera «tontos». Ramaders i caçadors el van perseguir amb trampes i llaços i fins i tot les lleis van decretar el seu extermini, com feia una «Real Cédula» de 1788 sobre l'extermini de «lobos, zorros y otros animales dañinos». A Catalunya es va extingir entre finals del segle XIX i principis del XX. A mitjans del segle XX, encara hi ha alguna notícia de llops erràtics, però l'estricnina, extreta de la planta i sobretot sintètica, va resultar letal per el llop. Félix Rodríguez de la Fuente (naturalista i divulgador que presentava un popular programa de TV) va resultar providencial, ja que va aconseguir que es declarés espècie cinegètica, de forma que no es pogués caçar durant l'època de veda. Va pensar que era millor fer-ho així, abans que demanar la protecció total.

Andoni Canela diu que és natural de Navarra i que va estudiar periodisme a Bellaterra. Va començar a conèixer el llop entre 1993 i 1994 de la mà de «Manolín», Guarda Major de la Sierra de la Culebra, a Zamora. Després l'ha seguit per diferents indrets de la serralada Cantàbrica: Somiedo, Cangas de Narcea, Muniellos, Alto Sil, Riaño i Picos de Europa. Hi ha una dita: «escoba florida, loba parida» amb relació a la floració de la ginesta, que indica que els mesos de maig, juny i juliol són els de l'època de cria. Els llops deixen marcat el territori i això fa que se'ls pugui seguir. A la neu, es segueixen bé les petjades i ells saben que allà són més vulnerables. Als prats és on tenen els problemes amb els homes. El dies de boira te'ls pots trobar de sobta. Quan això passa, el llop marxa, no ataca a l'home. En aquestes ocasions, no és possible normalment fer una bona fotografia.

Ell els fotografia a uns 200 o 300 metres, després d'una, moltes vegades, llarga espera. Diu que «quan aconseguixes captar els ulls vermells o grocs del llop, sobretot els grocs, no s'obliden mai».

El llop, continua Canela, s'adapta a tot: a Tierra de Campos menja cunills, a Somiedo cabirols, a Catalunya menjaria cèrvols, isards o cabirols, a Galícia, menja cavalls, alguna gallina o, fins i tot, escombraries. Massip apunta que són carronyaires, que inclús desenterren cadàvers. Per defensar-se de les incursions del llop, resulta mol útil el mastí, amb el collar amb punxes de ferro (carranca). Massip ha vist que els mastins demanen que els posin el collar. Diu que també s'utilitzen trampes de ferro que es claven a les potes del llop o, per exemple, a la Sierra de la Culebra, es fan cavitats amb roques, a dins de les quals es lliga una cabra per atreure'ls i, un cop caiguts a dins, els resulta impossible sortir.

Canela continua mostrant imatges d'isards a Catalunya, dels que diu que, sense el control del llop, augmenta molt la població. Una fotografia curiosa mostra una femella de cabirol espantant una guineu que volia atacar els seus cadells. Mostra també un vídeo en el que el seu fill, Unai, explica les seves impressions. Altres fotografies mostren llopades en diferents situacions, el mascle alfa advertint l'intrús amb la mirada que aquell és el seu territori.

Les respostes a preguntes dels assistents encara ens permeten conèixer més coses. Massip diu que hi ha un màxim de 2 llops a Catalunya i documentat 1 només, al Puigmal. A la pregunta de si es poden aparellar gossos i llops, Massip diu que sí, però en el cas que la femella sigui la gossa, segurament no portarà menjar als cadells, perquè no té ja l'instint de fer-ho. Canela i Massip ens han contagiats el seu entusiasme i ens han fet conèixer una mica més del fantàstic món del llop.

Pàgines personals:

<http://www.andonicanela.com>

<https://www.facebook.com/josepmaria.massip>